

Паперові міста (стислий переказ)

Джон Майкл Грін

Джон Майкл Грін

Паперові міста

Стислий переказ по частинах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Розповідь ведеться від першої особи – хлопця на ім'я Квентин Джейкобсон, якого друзі кличуть просто "К."

Пролог

Квентин живе у штаті Флорида, у місті Орlando. Він вважає дивом те, що його сусідка – Марго Рот Шпігельман. Батьки Квентина і батьки Марго колись придбали помешкання по сусідству, Квентину з Марго тоді було по 2 роки. Коли їм було по 9 років, вони деколи гралися разом, ганяючи на байках до Джеферсон-парку. Квентин вважав Марго найкрасивішою і дуже хвилювався, коли зустрічав її. Одного разу діти були у парку і під старим дубом знайшли тіло чоловіка. Квентин перелякався, а Марго було цікаво, що ж трапилося з чоловіком, і вона навіть наблизилась до мерця. Вони втекли і розповіли все батькам. Квентинові батьки подзвонили 911, але сина подивитися на все це не пустили. І мама, і тато хлопця були психотерапевтами. Мама провела з хлопцем довгу бесіду про життя і смерть. Квентин все розумів і не дуже переймався побаченням.

Увечері, коли він лягав спати, Марго Рот Шпігельман прийшла до його вікна і розповіла, що провела розслідування. Дівчинка дізналася, що чоловіка звали Роберт Джойнер, він мешкав на Джеферсон-роуд, йому було 36 років, він застрелився з пістолета, бо його дружина вирішила з ним розлучитися. Марго сказала: "Напевно, у нього в душі всі ниточки обірвалися". Хлопець відчинив вікно і хотів пустити її у кімнату, але Марго сказала закрити вікно. Вони стояли і дивилися одне на одного. Квентин довго не міг забути цього моменту. Марго завжди любила таємниці. Згодом Квентин часто думав, що, може, вона так любила таємниці, що сама стала таємницею.

Стислий переказ по частинах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Частина перша

Ниточки

Минуло 9 років. Марго і Квентин вчилися у випускному класі. Одного ранку Квентин прокинувся занадто пізно, тому по дорозі до школи він снідав на

пасажирському сидінні в маминому мінівені. Зазвичай хлопець їздив у школу разом зі своїм найкращим другом Беном Старлінгом. За пів години до початку уроків друзі збиралися біля чорного ходу в репетиційну і теревенили. Чимало Квентинових друзів грало в шкільному оркестрі, тому хлопець завжди крутився біля репетиційної, але сам не грав. Дорогою мама завела розмову про школу, іспити і випускний бал. Хлопець сказав, що бал його не цікавить.

Бен був найкращим другом Квентина з п'ятого класу. Він зустрів перед уроками Квентина і повідомив, що Радар – ще один їхній найкращий друг (він був чорношкірий), іде на бал зі своєю дівчиною Анжелою. Насправді Радара звали Маркус, а прозвали так, бо був схожий на одного героя з серіалу. Батьки Радара зібрали величезну колекцію чорних Санта-Клаусів, які стояли по всіх кімнатах. Через колекцію хлопець соромився приводити дівчину додому. Бен теж марив балом, але усі в школі знали про "Кривавого Бена" і не хотіли з ним йти: у десятому класі Бена забрали в лікарню, бо у нього була ниркова інфекція, але Бекка Арингтон, найкраща подружка Марго, поширила плітки, що у нього нібито кров у сечі від постійної мастурбації.

У шкільному натовпі Квентин побачив Марго Рот Шпігельман. Вона стояла біля своєї шафки, а поруч – її хлопець, Джейс. Марго реготала над чимось, але дивилася вона не на Джейса, а на Бекку Арингтон, яка повисла на якомусь бейсболістові. Квентин усміхнувся Марго, хоча і розумів, що вона його все одно не бачить. Бен давно знав, що Марго подобається другові, і звик до того, що Квентин витріщався на дівчину. У Марго, крім Бекки, була ще одна найкраща подруга – Лейсі, якою захоплювався Бен.

Розповіді про епічні пригоди Марго збурювали всю школу, мов землетрус: один дідуган навчив Марго грати на гітарі; Марго три дні подорожувала з цирком; у Сент-Луїсі Марго випила за лаштунками чашку чаю з гуртом "Mallionaires", зумівши проникнути на концерт.

Радар завжди носив кишеньковий ноутбук і щось друкував, бо був відповідальним редактором заснованого ним інтернет-довідника під назвою "Омніпедія". Він присвячував цьому проекту всього себе до останку. До Бена, Радара і Квентина підійшов Чак Парсон – здоровило, який усіх ображав. Чак не турбував друзів майже два роки: хтось у світі крутих видав припис, щоб їм дали спокій. Чак спитав Квентина: "Що тобі відомо про Марго і Джейса?". Квентин відповів, що нічого, хоч знав, що Джейс – перший і єдиний справжній хлопець у Марго. Вони почали зустрічатися наприкінці минулого навчального року. І наступного року обоє планували вступати в Університет Флориди. У Марго вдома Джейс не бував, тільки забирав її, коли вони йшли кудись разом.

У їдальні Анжела – гарненька чорношкіра дівчина з короткими дредами, спитала Квентина і Бена, чи Радар її часом не соромиться, бо вони вже п'ять тижнів зустрічаються, а він її навіть до себе додому ще не запрошував. Квентин з Беном багатозначно переглянулися, але сказали, що все нормально. Квентин пригадав про 1200 штук Санта-Клаусів у Радара вдома.

Повернувшись додому, Квентин відпочивав, вчився, повечеряв з батьками,

переписувався з друзями. Усі його дні були подібні один до одного, але він вважав, що любить рутину і нудне життя. П'яте травня могло пройти як звичайнісінький день – якби незадовго до опівночі Марго Рот Шпігельман не відчинила його вікна. У дівчини був чорний грим, а вбрана вона була в чорну кофтину з каптуром. Квентин підійшов до вікна. Він й припустити не міг, чому це раптом Марго прийшла отак несподівано. Дівчина попросила позичити машину, бо батьки сховали її ключі. Квентин сказав, що не має своєї машини, бо їздив маминою, хоч ключі мав. Марго сказала, що Квентин мусить стати водієм, бо сьогодні у неї за планом одинадцять пунктів і для реалізації щонайменше п'ятьох з них їй потрібен спільник. Її покликав батько, але згодом вона знову прийшла. Хлопець вагався. Тоді дівчина розповіла, що це вона звеліла всім своїм залицяльникам бути з Квентином поблажливими. Квентин згадав Чака Парсона і його друзяк і погодився їхати.

Спочатку Марго сказала заїхати у супермаркет. Вона дала хлопцеві дивний список: З цілі соми, в окремих упаковках, крем для депіляції, вазелін, газованка "Mountain Dew", (шість банок в упаковці), дюжина тюльпанів, одна пляшка води, хусточки, бляшанка синьої фарби з розприскувачем. Хлопець помітив, що почерк у Марго дивний: вона випадково вживає у словах велику літеру.

Квентин купив усе зі списку. Марго змила з обличчя чорний грим за допомогою хустинок і води з пляшки. Хлопець трохи переживав, щоб нічні пригоди не відбилися на його зарахуванні в університет. Дівчина заспокоїла його і спитала, чи не набридло йому весь час хвилюватися за школу, коледж, кар'єру, гроші. У "Волмарті" Квентин з Марго купили "ключку" для блокування автомобільного керма. Раптом дівчина побачила клаксон і почала сигналізувати. До них підійшов працівник "Волмарту", трохи старший від них, і сказав, що тут сигналізувати не можна. Йому сподобалась Марго, і він навіть запросив її в бар, сказавши, що брата (Квентина) вона може залишити. Марго прийняла його гру, прихилилася до Квентина, обняла за пояс і сказала, що він її двоюрідний брат і коханець. Працівник магазину вирячив очі й пішов.

У машині Марго розповіла, що її хлопець, виявляється, вже давно кохається з її найкращою подружкою Беккою. Дівчина дізналася про це сьогодні вранці перед уроками, побачила Джейса і Бекку разом, а коли розкричалася, мов скажена, Бекка кинулася до Клінта Бауера в обійми, а Джейс стояв, як ідіот. Квентин подумав, що зранку сцену в коридорі інтерпретував хибно.

Вони поїхали до Бекки і знайшли недалеко машину Джейса. Той ніколи не замикав її, тому Марго встановила ключку у його машині, а ключ сховала у свою кишеню. Тепер Джейсу нізащо не відкрити машину. У підвалі Бекки горіло світло. Квентин подзвонив до батька Бекки і сказав чоловікові, що його дочка займається зараз сексом з Джейсом Вортингтоном у підвалі будинку. Пункт другий з плану Марго був виконаний. Хлопець і дівчина вистрибнули з мінівена і, добігши до будинку Бекки, лягли на землю біля огорожі. Марго дала хлопцеві камеру. Спалахнуло світло в будинку. З підвального вікна почав вилазити Джейс. Він помчав через газон у самих боксерках, а коли наблизився до Квентина, той підскочив і сфотографував його. У машині Марго і Квентин

розглянули фото: напевне, Джейс так поспішав, що не встиг заховати в труси Джейса-молодшого, й у них тепер було його цифрове зображення, яке можна було демонструвати нащадкам. Коли батьки Бекки сварили її нагорі, Квентин і Марго проникнули у підвал, викрали одяг Джейса і залишити Бецці рибу у шафі. Квентин залишив записку: "Послання від Марго Рот Шпігельман: вашу дружбу з нею згодували риbam". На стіні підвалу Марго вивела синьою фарбою з балончика букву "М". Коли вони тікали на машині, Квентин побачив голого Джейса і кинув йому теніску, бо йому стало трохи жаль хлопця.

Далі хлопець з дівчиною поїхали до будинку Карін – дівчини, яка розповіла Марго про зраду Джейса. Марго навіть встигла у машині пофарбувати нігті темно-червоним кольором, поки Квентин оговтувався від пережитого за ніч, яка тільки починалася. Вони завезли до дверей Карін квіти і записку з перепросинами, бо коли Карін розповіла про зраду, Марго обізвала її поганими словами. Пунктом сьомим було zostавити рибу для Джейса. Марго шпурнула рибину у вікно його будинку і охайно вивела букву "М" на нерозбитій шибці. Потім вони поїхали до Лейсі Пембертон. Марго була на неї ображена, бо Лейсі не сказала їй про зраду Джейса, а ще вважала Марго гладкою і зухвалою. Біля домівки Лейсі Марго взяла останню рибину, написала на обгортці: "Твоя Дружба з МШ згодована Риbam" і разом з Квентином кинула її під заднє сидіння. Хлопець вивів велетенську "М" на даху бездоріжника.

Потім вони поїхали у центр, у будівлю банку "СанТраст". Знайомий охоронець Марго на ім'я Гас пропустив їх. Марго і Квентином вийшли на 25 поверх. Вони опинилися у величезному приміщенні з довжелезним столом і вікнами на всю стіну. З вікон було видно Джеферсон-парк, будинки Марго і Квентина, Джейсову домівку. Хлопцеві сподобався вигляд нічного міста, а от Марго вважала, що він звідси не бачить ні іржі, ні потрісканої фарби, ні чогось там ще, зате бачить усе місто – бачить, яке воно фальшиве. "Таке з пластику можна зробити. Або з паперу вирізати. Ну подивися, К.: всі ці глухі кути, вулиці, які замикаються самі на себе, всі ці тимчасові споруди. У цих паперових будиночках живуть паперові люди, що опалюють їх власним майбутнім", — говорила Марго. Згодом дівчина сказала, що у неї обірвалася остання нитка, а кожному паперовому дівчиську потрібна бодай одна ниточка.

На годиннику в машині була 3:51. Дівчина сказала, що пункт десятий – жертву вибирає К., а покарання вона вже придумала. Хлопець вирішив, що помститися треба Чаку Парсону, який колись його ображав. Марго точної адреси Чака не знала, тому першого разу вони пробралися у зовсім не той будинок. Там жив якийсь дідуган. Квентин здогадався, що адреса Чака може бути інтернеті: у Радара є пароль від шкільної мережі. Радар не відповідав на дзвінки, тому Квентин подзвонив до Бена, який знав усі Радарові паролі. Бен таки зняв слухавку і знайшов адресу Чака.

Марго з Квентином залізли у вікно Чака. Той міцно спав, і дівчина намастила його праву брову кремом для депіляції. Потім усі дверні ручки у будинку вони намастили вазеліном, а залишки розмазали по вікну, щоб було складніше відкрити після того, як вони виберуться. Квентин витер брову Чака, і всі волосини з неї теж витерлися. Чак

раптом розплющив очі. Марго блискавично накинула на Чака ковдру. Квентин і Марго швидко втекли, а Чак верещав: "Мамо! Тату! Грабують!". У машині Марго і Квентин випили "Mountain Dew" і рушили у "Морський світ", це був 11 пункт. То був єдиний парк розваг, куди Марго ще не проникала.

Квентин не хотів проникати у "Морський світ", але дівчина сказала, що могла обійтися і без Квентина, і ключі від машини могла вкрати, але вона обрала хлопця, і він теж її обрав, а це наче обітниця. Хлопець поїхав до "Морського світу", але все-таки сказав: "Коли керівництво "Морського світу" пошле лист в Університет Дюка з повідомленням, що негідник Квентин Джейкобсен вломився на їхню територію о пів на п'яту ранку в супроводі дівулі з шаленими очима, в Університеті Дюка дуже розлютяться. І мої батьки дуже розлютяться". Дівчина сказала, що він опиниться у своєму університеті, стане успішним адвокатом чи кимсь там ще, одружиться, заведе діточок, проживе довго і помре, але перед смертю скаже: "Чорт забирай, ціле життя я прожив даремно, зате на останньому курсі в старшій школі ми з Марго Рот Шпігельман о п'ятій ранку пробралися в "Морський світ"".

Хлопець з дівчиною пробралися у "Морський світ". Довелося навіть лізти через канаву, у якій Марго вкусив вуж. Друзі перебралися через паркан-сітку, потім подолали невелику алею і за деякий час випірнули на асфальтовану доріжку, звідки видно було великий амфітеатр. Над алеєю висіли невеликі динаміки, з яких лилася тиха музика, як у супермаркеті. Раптом до них підійшов охоронець. Марго довелося дати йому сто доларів, щоб він відчепився.

Вони сіли на лаві та роздивлялися акваріум з тюлєнями, яких там не було. Квентин вдихав запах Марго. Йому хотілося укластися в траві десь тут, у "Морському світі", він би лежав на спині, а вона – на боці, пригорнувши його рукою, поклавши голову йому на плече. Музика в динаміках зробилася голоснішою, тільки це вже була не звичайна попса, а справжня музика – стара джазова композиція. Вони трохи потанцювали (колись малими вони ходили на танці).

Дорогою додому Марго подарувала Квентину камеру з фотографією Джейса. Біля свого дому Квентин не знав, що сказати, і Марго теж мовчала. Коли вони вийшли з машини, Марго пригорнула хлопця і сказала йому на вухо: "Мені. Бракуватиме. Твого. Товариства". Квентин дивився, як Марго залізла в своє вікно.

Стислий переказ по частинах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Частина друга

Трава

Зранку Квентин був змореним, не хотілося в школу, але в нього була стовідсоткова відвідуваність. До того ж було цікаво подивитися, як тепер поводитиметься з ним Марго. Коли мама підвезла його до школи, він помітив, що машини Марго на звичному місці немає.

Квентин розповів Бену і Радару про свою нічну пригоду. Друзі побачили Чака, який

поголив свою другу брову. На уроках Квентин почувався геть знесиленим і хотів спати, у туалеті він трохи подрімав, а на перерві на обід пішов з Беном в "Зікум" – його старий "б'юїк". Квентин детально розповів про те, що відбувалося вночі. Бена сміявся з фото голого Джейса Вортінгтона. Квентин заснув у машині, а Бен пішов на уроки.

Ввечері пішли чутки, що Марго зникла. Вона зникала досить часто. І тоді у школі починалася зміни. Наприклад, коли вона була в Міссісіпі, Бекка пустила ту плітку про Бена. А цього разу Чак Парсон, Тедді Мак і Клінт Бауер розчавили дванадцять байків, що належали першокурсникам і другокурсникам, а ще написали у чоловічому туалеті телефони інших хлопців з усілякими брудними коментарями. До того ж, хлопець на ім'я Джаспер Гансон поливав усіх з водяного пістолета сечею. Залишалося тільки чекати, коли хтось на взірєць Марго зупинить це все. Квентин вирішив припинити ці всі знущання і написав Джейсу відшкодувати усім, в кого були розчавлені велосипеди, по 200 доларів, та припинити інші знущання, інакше його фото буде роздруковане і поширене по всій школі.

Увечері до Квентина прийшов Бен, друзі грали комп'ютерну гру. Раптом до них прийшли Чак Парсон і Джейс. Вони вибачилися, а Бен навіть дозволив собі вдарити Чака в живіт. Квентин дуже пишався, що зупинив у школі хвилю зла.

Зранку до батьків Квентина прийшли батьки Марго і детектив. Вони питали хлопця, чи не знає, де Марго. Цього разу була її п'ята втеча. Батьки дівчини поводитись нищо: вони говорили, що їм треба дбати про меншу дитину, думати про себе, вони не хотіли бачити Марго у своєму домі, сказали, що поміняють замки, і вважали, що вона вже доросла, тому хай робить, як хоче. Детектив нагадав, що Марго завжди залишала якісь підказки, коли тікала. Наприклад, перш ніж утекти в Міссісіпі, вона їла суп з вермішелью у вигляді літер і залишила в тарілці чотири літери: М, І, С, П. А коли вона вночі пішла у "Світ Диснея", то залишила на своєму ліжку Мінні-Маус.

Згодом детектив поговорив з Квентином наодинці. Хлопець розповів детективові усе про ту ніч, і після того чоловік сказав: "Буває так: хтось – як правило, дівчисько – настільки волелюбний, що не надто ладнає з батьками. Такі діти – мов наповнені гелієм кульки, прив'язані за ниточку. І ниточка ця постійно напнута. А потім щось стається, і вона рветься, і вони летять геть. Може, ти цієї кульки більше ніколи не побачиш... коли ниточку перерізують, назад її вже не прикріпити".

Зі свого вікна Квентин помітив, що у вікні Марго висить плакат з якимось чоловіком. Радар і Бен допомогли знайти в інтернеті, що це фото співака Вуді Гатрі. Квентин почав здогадуватися, що Марго залишила йому якісь підказки. Друзі вирішили піти в кімнату Марго. Коли її батьків не було у будинку, хлопці попросили Руті (молодшу сестру Марго) впустити їх. У кімнаті Марго Радар відразу сів за її комп'ютер, а Квентин і Бен намагалися знайти якісь підказки. Квентина здивували соті вінілових платівок в алфавітному порядку за іменем виконавця. Вуді Гатрі не було, але на платівці Біллі Брегга була фотографія міської блочної забудови, а зі звороту дивився Вуді Гатрі. Квентин поставив платівку. Якийсь хлопець співав пісню Вуді Гатрі. Пісня "Племінниця Волта Вітмена" була обведена чорною ручкою. Бен знайшов книжку

"Листя трави" Волта Вітмена.

Удома Квентин розглядав книжку Вітмена. Там було кілька підкреслень, зроблених синім маркером, усі – в довгому вірші під назвою "Пісня про себе". А два рядки були підкреслені зеленим:

Зривайте замки з дверей!

Зривайте і двері з одвірків!

Синім були підкреслені рядки:

...Пускаюсь у вічну мандрівку...

...Померти – це зовсім не так,

як уявлялося, це щастя.

Підкреслені були й останні строфи "Пісні про себе".

Заповідаю себе землі, нехай проросте

травою, яку я так люблю,

Якщо знову потягне до мене,

шукай мене під своїми підощвами...

У школі Лейсі Пембертон прийшла до репетиційної і покликала Квентина, Бен пішов з ним. Лейсі уже знала, що то Квентин з Марго кинули їй рибину в машину. Дівчина спитала, за що Марго була на неї ображена. Квентин відповів, що за те, що Лейсі не сказала про Джейса й Бекку. Лейсі сказала, що про Джейса з Беккою не знала. Хлопець Лейсі – Крег, знав про це, а вона не знала. Лейсі це так розлютило, що вона порвала з Крегом, і тепер не має з ким іти на бал. Бен запросив Лейсі, і на диво, вона погодилася.

Квентину дякували хлопці і дівчата, які отримали по 200 доларів, і хлопець почувався щасливим: він відновив справедливість, з ним заговорила красуня Лейсі Пембертон, а Чак Парсон перепросив його. Після уроків Квентин побачив Бена з Лейсі. Дівчина розповіла, що в кімнату Марго ніхто ніколи взагалі не заходив: батьки не дозволяли їй запрошувати гостей. Лейсі вважала, що подруга могла поїхати у Нью-Йорк. До того ж, Вітмен був звідти, і Вуді Гатрі там досить довго прожив.

Радар сказав Квентину, що фраза Вітмена про двері – єдина, що виділена іншим кольором, тож, треба копати тут. Раптом Бен придумав, що це пряма вказівка, і треба зірвати двері у кімнаті Марго. Хлопці знову попросили Руті впустити їх і зірвали двері. Та там вони нічого не знайшли.

Усі готувалися до балу, а Квентин мріяв устигнути знайти Марго й умовити її піти туди разом. І все це мало б статися в останній момент, в суботу ввечері. І тоді вони б увійшли у бальну залу в джинсах і поношених футболках, встигаючи тільки на останній танець, і всі тицяли б на них пальцями і дивувалися поверненню Марго. Раптом Квентину прийшла думка, що треба скидати двері з завісів у своїй кімнаті. Він так і зробив, і знайшов записку від Марго: бартлсвіль-Авеню, 8328. Про таку вулицю він раніше ніколи не чув. Вона була за тридцять чотири і шість десятих милі від нього. Набравши Бена, Квентин розповів про знахідку. Друзі вирішили поїхати вранці наступного дня і пропустити школу.

Зранку хлопці набрежали батькам, що хворі, і рушили у дорогу. Вони приїхали за тієї адресою і знайшли закинутий торгівельний центр. Це була одноповерхова будівля з пласким дахом, подекуди вже просвічували шлакоблоки. Фарба на стінах полущилася. Дерево, яким позабивали вікна, вже побрижалося. Тут відчувався гидкий, тухлий сморід. Від того запаху Квентина охопив жах і відчай. Але друзі вирішили, що мусять потрапити в середину будівлі. Згодом виявилось, що то смердів мертвий єнот (Квентина уже думав про те, що Марго наклала на себе руки).

Хлопці проникнули всередину будівлі. Там було темно, приміщення було досить велике, з лабіринтом металевих полиць. Наблизившись до бічної стіни кімнати, Квентин знайшов перше свідчення того, що тут хтось був відтоді, як торгівельний центр зачинився: у стіні була діра, а над нею напис "ТРОЛЯЧА НОРА". На саму нору вказувала послужлива стрілка. У кімнаті, куди вказувала стрілка, не було нічого, крім згорнутого килима в кутку. На протилежній стіні була ще одна дірка. Крізь неї хлопці потрапили у кімнату з вішаками. У цій кімнаті було світліше, бо у стелі були діри. Посеред кімнати стояв п'ятикутник колишніх вітрин. Під вітринами Радар знайшов коробку з мапами і стародавніми туристичними брошурами. Друзі повернулися назад: у порожню кімнату, потім у кімнату з полицями, потім полізли в іншу "тролячу нору". Ця кімната була схожа на офіс, тільки без комп'ютерів. Там стояли двадцять столів у чотири ряди. На деяких досі лежали ручки, на всіх – величезні календарі, на яких був лютий 1986 року. На одному зі столів хтось побудував одноповерховий картковий будиночок з рекламних брошур.

Друзі нічого не знайшли, але Радар сказав, що є тут місця, де пилу менше. А Бен помітив, що шматок стіни заґрунтували білим кольором. Під білим шаром було червоне графіті. Квентину вдалося побачив почерк Марго: "Як заїдеш у паперові міста, то вже ніколи не повернешся".

Друзі повернулися додому. Квентин знову взявся читати "Пісню про себе". Потім він вирішив зателефонувати детективу. Хлопець розповів про знайдені підказки; про торгівельний центр; про те, що Марго назвала Орlando паперовим містом, але тоді про інші паперові міста не казала. Детектив сказав, що дівчина просто втекла, і це вже не вперше робить. Він дав Квентину пораду: чекати, коли вона сама повернеться додому.

Квентин почав шукати в інтернеті хоч щось про "паперові міста". Виявилось, що це недосілки (міста, які покинули, так і не забудувавши). Хлопець шукав список недосілків у Флориді, але його ніде не було. У ході пошуків за словами "покинуті присілки" і "Маєтності Гроувпойнт" (там стояв закинутий торгівельний центр), Квентин набрав п'ять таких місць у радіусі трьох годин їзди від Джефферсон-парку. Він роздрукував мапу центральної Флориди, повісив її на стіну над комп'ютером і в усі п'ять поселень встромив по шпильці. Всі покинуті присілки були розсіпані у випадкових місцях, і щоб об'їхати їх, потрібен був тиждень.

Наступного дня Квентин рушив у "Маєтності Гроувпойнт" на машині Бена. Потім побував у містечку під назвою Голлі-Медовс. Нічого не знайшовши, Квентин вперше заплакав за Марго.

З книжкою Вітмена хлопець підійшов до вчительки англійської. Вона знала про втечу Марго і вважала, що Марго дуже похмуро сприйняла цей оптимістичний твір поета, адже ця поема про взаємозв'язок – про те, що у всіх людей спільне коріння, як у трави. Квентин зрозумів, що мусить прочитати увесь твір і зрозуміти його.

У суботу Квентин сказав батькам, що йде на бал, взяв машину, але поїхав у ще один недосілок – Квейл-Голлоу. Хлопець об'їхав там усе і, нічого не виявивши, подався у закинутий торговий центр. Квентин дістав з наплічника татів потужний ліхтар і освітив приміщення. Хлопець пройшов уздовж столів, оглядаючи речі, які минулого разу друзі виявили в шухлядах. На столі в самому центрі кімнати був календар. Його перегорнули на червень! На тому ж столі була майже повна пляшечка червоного лаку для нігтів. Тієї ночі Марго фарбувала нігті саме таким лаком. А ще на баночці була синя пляма. То була фарба з пальців Марго. Тепер Квентин знав достеменно: вона побувала тут по тому, як вони розлучилися удосвіта. Квентин вирішив, що залишиться до ранку. Якщо Марго тут спала, він теж зможе, хоч було страшно через ящірок і щурів.

У порожній кімнаті, на стіні, біля якої лежав килим, він виявив дев'ять дірочок від креслярських кнопок. Чотири з них утворювали квадрат, інші п'ять були всередині нього. Трішки розгорнувши килим, він знайшов там порожню коробку від енергетичних батончиків. Ще трішки розгорнувши килим, він знайшов синю в'язану ковдрочку. Вона пахла Марго. Хлопець почав читати "Пісню про себе", і йому пощастило таки подужати всю поему. Трава у поемі мала кілька значень, і Квентин подумав про те, скільки всього в ній можна побачити. Так само було з Марго, хлопець поставив собі питання: "Хто така Марго Рот Шпігельман?". Він знову почав усе обшукувати. Промінь його ліхтарика випадково натрапив на корінець книжки, яка називалася "Дорогами Америки: путівник" видання 1998 року, тобто після того, як торгівельний центр покинули. Там змальовувалися сотні найцікавіших туристичних принад. Хтось загорнув ріжки декількох сторінок, між якими не простежувалося очевидного зв'язку. Квентин знайшов на горішніх полицях ще кілька путівників.

О 3:18 подзвонив Бен. Він був п'яний і просив Квентина приїхати по нього. Квентин приїхав до будинку Бекки, де продовжувалося святкування після балу. Бен був п'яний. Квентин не хотів квапити друзів, тому спустився східцями у підвал. У спальні Бекки, він побачив її з Джейсом. Джейс випадково Бекку назвав Марго. Бекка заходилася репетувати, і Квентин позадкував. Його помітив Джейс. Треба було вшиватися, тож Квентин пішов до ванної, там сховалася Лейсі. Виявилось, що Бекка обізвала її хвойдою і всім сказала, що Лейсі має венеричну хворобу. Лейсі втекла у ванну, Бен прийшов був до неї, але вона його вигнала, бо він напився. Лейсі призналася Квентину, що мала хворобу через одного негідника, але вже вилікувалася. Квентин заспокоїв дівчину і сказав, що Бекка ненавидить Лейсі, бо вона гарніша. Лейсі сумувала за Марго і сказала, що хоче поглянути на той торгівельний центр, бо Бен їй усе розповів. Квентин розповів, що знайшов там сьогодні лак для нігтів і ковдру Марго. О 5 ранку Квентин розвіз друзів додому, і всі троє – Радар, Квентин і Бен, поклялися, що на вручення атестатів ідуть голяка, лише у мантиях.

Квентин з Радаром розглянули книжку із загнутими ріжками, записали місця, які здалися Марго цікавими, і за допомогою спеціальної програми Радар уклав маршрути до цих місць. Хлопці роздрукували мапу США і позначили усі пункти. Квентин увіткнув шпильки в усі шість міст, які обрала Марго (чи хтось інший) у путівнику. Точки розсіпані були безсистемно.

Лейсі, Бен, Радар і Квентин приїхали у покинутий торговельний центр. Коли вони зайшли туди, раптом почулися якісь звуки. Друзі зустріли трьох хлопців, один з них був Гас – знайомий охоронець Марго з "СанТрасту". Гас сказав, що приїхав сюди на пошуки Марго, бо тут вона проводила багато часу. Ці хлопці їздили по закинутих об'єктах, і Марго коли завжди їздила з ними. Але коли хлопці фотографували усе, дівчина просто сиділа і щось писала у чорному нотатнику.

Друзі почали шукати ще якісь сліди Марго, і Квентин побачив рекламні брошури, з яких був складений картковий будиночок. Одна з брошур була про "Маєтності Гроувпойнт". Затамувавши подих, він почав роздивлятися й інші. Квентин записав собі назви всіх присілків. Один він впізнав одразу: "Ферми Кольє". Це був присілок, де Квентин ще не був. Згодом він відвідав його, але теж нічого не знайшов.

Радарові батьки поїхали з міста, тому друзі влаштували вечірку, де Лейсі і Бен вперше поцілувалися. На вечірці не було багато людей, ніхто не пив, усі просто розповідали якісь історії один про одного.

Вдома Квентин вклався у ліжку з книжкою Вітмена. Він уже не знав, як іще шукати Марго. Хлопець зірвав зі стіни роздруківки, шпильки вилетіли і впали на підлогу. Він зім'яв аркуші й кинув у кошик до сміття. У безнадії Квентин почав гамселити кулаками подушку. Раптом на стіні він бачив те місце, де висіли мапи – чотири дірочки утворюють прямокутник, усередині якого ще кілька випадкових дірочок. А він вже бачив схожий узор у порожній кімнаті, над згорнутим килимом. Там колись була мапа зі шпильками.

У суботу удосвіта Квентин написав Радару про мапи і дірочки в стіні: можливо, в тому торговельному центрі висіла мапа з позначками. Удвох з Радаром вони поїхали туди і дійсно знайшли чорно-білу брошуру під назвою "П'ять тисяч американських міст". Вона була видана компанією "Ессо" в 1972 році. Обережно розгортаючи мапу, Квентин помітив у куточку дірочку. Папір був надірваний: її, напевно, здерли зі стіни. Квентин приклав мапу до стіни, а друг спробував устроїти шпильки в куточки. Повісивши мапу вони почали зіставляти дірочки на стіні з містами і досить легко знайшли всі п'ять. Але там, де папір був подертий, точне місце визначити не вдалося. Подерта дірочка була в Нью-Йорку. Ще одна дірка була в штаті Нью-Йорк, але не поруч із самим містом. Квентину зрозумів, що дівчина не хотіла, щоб мапу у торговому центрі хтось бачив, тому зірвала її зі стіни. Виходило, що хлопець уже зібрав усі залишені нею вказівки.

У понеділок почалися випускні іспити. Після довгого дня Квентин знову читав "Пісню про себе". У середу був останній день у школі. Квентин очистив свою шафку, викинувши усе в смітник і залишивши собі лиш фотографію з Беном і Радаром. Хлопець

пішов додому пішки. Дорогою додому Квентин раптом зрозумів, що Марго більше не повернеться, і що він підібрався до розгадки як ніколи близько.

У п'ятницю мало бути вручення атестатів. Батьки Квентина подарували йому в честь цього машину – мінівен "форд". Радар зрадив, що в друга є машина, і поставив у ній кулер з 212 пляшками пива ще з тієї вечірки у нього, коли ніхто не пив. Квентин уже збирався на вручення, коли відкрив одну програму для "Омніпедії", у якій знайшов село Аглое. Воно було вигадане на мапі, випущеній компанією "Ессо" на початку 1930-х рр. з метою контролю за порушенням авторських прав. Це було так зване "паперове місто". Квентин прочитав, що Аглое розташоване на перетині двох ґрунтівок на північ від Роско, штат Нью-Йорк. Його вигадали два картографи, Отто Г. Ліндберг і Ернст Алперс, які склали назву села як анаграму з власних ініціалів. Подібні пастки давно використовуються картографами для контролю за дотриманням авторських прав. Вони вигадують орієнтири, вулиці, населені пункти, поміщаючи їх на мапах. Якщо ця вигадана деталь опиниться на мапі іншого видавництва, констатується плагіат. У 1940-х рр. селище Аглое в штаті Нью-Йорк стало з'являтися і на мапах інших видавництв. Компанія "Ессо" запідозрила їх у порушенні авторських прав і готувалася подавати в суд, аж з'ясувалося, що хтось і справді побудував "Універмаг Аглое" на тому самому перехресті, яке було зазначене на мапах "Ессо". Ця будівля, яка й досі стоїть на тому самому місці, являє собою єдину споруду в Аглое, і селище продовжує фігурувати на мапах з традиційно означеним населенням у нуль осіб.

Статтю про Аглое ніхто не редагував понад рік, а от в обговореннях висів недавній коментар від аноніма: "До відома того, хто це Редагує: "Населенням аглое до Полудня 29 травня Буде Одна особа"". Ці випадкові великі літери Квентин впізнав миттю. Це була Марго. Коментар залишили п'ятнадцять днів тому. І весь цей час він чекав, коли хлопець його прочитає. Залишалася менш як доба, поки Марго звідти поїде. Квентин подзвонив друзям і все розповів. Комп'ютер підрахував, що їхати туди 19 годин 14 хвилини. Квентин підрахував, що у нього є 20 годин 45 хвилин. Він роздрукував маршрут, схопив ключ від мінівена і замкнув по собі парадні двері. Його батьки уже чекали в школі, бо хлопець сказав їм, що хоче їхати не з ними, а своєю машиною.

Радар подзвонив Квентину і попросив приїхати в школу на 5 хвилин, бо батьки Квентина уже були там, та й усе пиво Радара було у мінівені. Квентин рвонув до школи. Йому назустріч вибігли Лейсі, Бен і Радар. Квентин знайшов батьків і сказав, що їде в Аглое шукати Марго. Не встигли вони нічого сказати, як він помчав до мінівена. Бен, Лейсі і Радар уже сиділи там і сказали, що теж їдуть.

Стислий переказ по частинах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Частина третя

Судно

У машині усі подзвонили своїм батькам, щоб пояснити, що прогавлять вручення атестатів, бо їдуть шукати Марго. Друзі дуже швидко розподілили ролі. Лейсі зробила

облік, що в них є у машині на дорогу. Радар поцікавився, чи не має вона чоловічих трусів у сумочці, бо ж хлопці були тільки у мантиях. Він зробив розрахунки з кишенькового ноутбука: з якою швидкістю треба їхати, щоб опинитися на місці завтра до опівдня, скільки разів треба зупинитися, щоб не скінчився бензин, подивився, де по маршруту розташовані заправки, скільки триватимуть зупинки. Радар підрахував, що заправитися треба 4 рази, і дуже-дуже швидко, а середня швидкість повинна становити сімдесят дві милі на годину. Квентин намагався їхати швидше, хоч мінівен трусило. Бенові хотілося в туалет, і згодом він був змушений скористатися банками з-під пива.

Лейсі склала величезний список усього, що треба було купити на заправці під час першої зупинки. У Джорджії дівчина змусила хлопців вивчити напам'ять перелік покупок. Друзі кілька разів повторили план відвідування заправки, адже зупинка мала бути ідеально підготовлена.

На заправці друзі швидко продуктів і навіть футболки для хлопців, хоч вони виявилися завеликими і з прапором Конфедеративних Штатів Америки. Друзі мінялися за кермом. На наступній заправці для Радара купили іншу футболку і штани.

Уночі Квентин сидів за кермом, а Бен поруч розмовляв з ним про Марго. Раптом на дорозі з'явилися дві великі корови, і Квентин, налякавшись, заплющив очі і підніс руки догори. Але Бен врятував ситуацію, вхопився за кермо і виїхав на узбіччя. У Квентина виявилася порізаною щока, а у кулері розбилося усе пиво.

Друзі добралися у Роско, що було біля Аглое. Потім вони виїхали на інше шосе, шукаючи універмаг Аглое. Раптом Лейсі побачила авто Марго біля якоїсь старої споруди. Друзі кинулись туди. Марго сиділа за шкільною партою і щось писала. Радар погукав її. Вона довго не відповідала, а тоді сказала дати їй п'ять хвилин і продовжила писати.

Марго спочатку обійняла Лейсі, потім привітала за руку Бена, Радара. "Привіт, К.", — обійняла Квентина, поспішно і немічно. Квентин думав, що зустріч буде більше емоційна. Марго здогадалася, що Лейсі і Бен зустрічаються. Вона назвала Бена "Кровавим Беном", і це не сподобалося Лейсі. Дівчата посварилися, і Лейсі вийшла, сказавши, що Марго повелася як стерво, коли вони її знайшли, щоб переконатися, що в неї все гаразд. Бен пішов за Лейсі. Радар теж вийшов, сказавши Марго, що її підказки йому подобалися більше, ніж вона сама. "Чого ти поводишся як свиня?" — спитав Квентин Марго, коли його друзі вийшли. Марго сказала, що вони сюди приперлися без попередження, і по-іншому вона не могла повестися. Квентин і Марго почали сваритися. Вона говорила, що хлопець їхав сюди не для того, щоб переконатися, чи все з нею гаразд, а їхав порятувати бідолаху Марго від її розладнаної особистості, хотів, щоб вона до кінця життя дякувала, щоб скинула одяг і благала взяти своє тіло. "Маячня!" — кричав хлопець, бо це майже так і було. "Ти гніваєшся на образ тієї Марго, що живе у тебе в голові з самого дитинства, і, крім нього, нічого не бачиш!" — говорила дівчина. Квентин спитав, чи подумала вона про батьків, сестру, друзів. Він почав говорити з нею, як його мама-психотерапевт. "Я гадав, ти хотіла, щоб ми тебе знайшли", — сказав Квентин уже тихо. "І близько ні", — відповіла вона. Тоді хлопець

почав перелічувати усі підказки, які знаходив, розповів, що об'їхав купу занедбаних присілків, бо боявся, що вона наклала на себе руки. Марго почала вибачатися, що зустріла їх, як стерво. Вона пояснила, що це було так несподівано, що вона мало не обдзюрилася. Згодом дівчина сказала, що багато думала про нього, про Руті, про батьків.

Подзвонив Бен і сказав, що Лейсі хоче поговорити з Марго. Дівчина взяла трубку і вибачилася перед Лейсі. Потім дівчата розмовляли, Марго сміялася, а Квентин обдивився "помешкання" дівчини. Після розмови по телефону Марго сказала, що Бен, Лейсі і Радар у мотелі в парку. Лейс веліла передати Квентину, що вони вранці повертаються, незалежно від того, їде Квентин чи ні. Марго розповіла, що сьогодні їде в Нью-Йорк, розпочинає справжню подорож. Спочатку вона збиралася цього дня виїхати з Орlando, але коли довідалася про зраду Джейса, вирішила втекти негайно.

І Марго розповіла усю свою передісторію. Вона показала свій чорний нотатник і сказала, що це все почалося дуже давно. Класі в четвертому вона почала в цьому нотатнику писати повість. Такий собі детектив. У головній ролі – дівчисько на ім'я Марго Шпігельман, їй десять років. Марго закохана в хлопчика на ім'я Квентин, який відрізняється від справжнього Квентина тільки тим, що він безстрашний герой. Квентин з Марго розслідують таємничу смерть Роберта Джойнера, який загинув так само, як і в реальності, тільки не сам застрелився. Марго і Квентин знаходять вбивцю, він намагається пристрелити Марго, але Квентин кидається під кулю і героїчно вмирає у неї на руках.

Цю історію Марго закінчила у п'ятому класі. За кілька років вона вирішила втекти в Міссісіпі. І почала записувати план утечі просто згори на цьому старому творі, а потім поїхала маминим авто за тисячу миль, залишивши в тарілці підказку. До початку першого курсу вона списала пів нотатника і вирішила, що викине ще одного коника – справжнього коника – і втече. Коли вона вчилася на першому курсі, Гас відвіз її в Оспрі, в той занедбаний торгівельний центр. І потім вона почала регулярно їздити туди сама, планувала втечу. Марго вирішила включити у свої плани Квентина. А тоді дізналася про зраду Джейса, та їй все одно хотілося, щоб Квентин був поруч, вона хотіла зробити його бодай трохи схожим на крутого героя зі своєї дитячої повісті. Тої ночі Квентин її здивував. Усі ці роки вона вважала його паперовим хлопчиком. У ту ніч він виявився справжнім. Вранці вона навіть сумувала за ним, але вже вирішила, що втече. У останню секунду їй спало на думку заповісти йому Оспрі. Тому вона і лишила записку у дверях. Марго не хотіла, щоб Квентин шукав її, а лише щоб побував у закинутому торгівельному центрі. Та хлопцеві все-таки вдалося її знайти.

Квентин запитав, чому вона обрала саме Аглое. "Паперове місто для паперової дівчини", — сказала Марго. Вона призналася, що думала не про те, що всі люди з паперу, а що з паперу вона сама. Це вона квола, це її можна зім'яти, а не всіх інших. Вона сама до кінця не могла повірити в свою паперовість. А Аглое – те місце, де паперове стає реальним. Марго подумала, що паперова дівчина тут теж зможе знайти справжнє життя.

"Не можу повірити, що ти не хотіла, щоб я тебе знайшов". – "Вибач. Якщо тобі від цього стане легше, ти мене вразив. І я рада тебе бачити. З тобою добре подорожувати". "Це що – пропозиція?" — "Можливо", — усміхається вона. Квентин почав умовляти дівчину повернутися, просив подумати про майбутнє. "Майбутнє – це безліч нині", — відповіла Марго словами Емілі Дікінсон. Квентин зрозумів, що він не зможе переконати дівчину.

Вони вийшли надвір. Марго попросила телефон і подзвонила додому. Вона сказала мамі, що знаходиться в Аглое, і поговорила з сестрою.

Квентин розповів дівчині, як з друзями втік з вручення атестатів, як потрапили в аварію, про бал, про те, як Лейсі посварилася з Беккою, як він ночував у Оспрі.

Вони лягли у траву. Марго сказала, що її здивувало, що Квентин дійсно виявився схожим на того Квентина з її дитячої повісті. Хлопець думав, що міг би перевернутися набік і поцілувати Марго, про що так довго мріяв, але розумів, що це зараз ні до чого не приведе. Вони лежали, як у Квентиновій фантазії у "Морському світі". Для цього довелося проїхати тисячу миль. Згодом вони заснули.

Коли Квентин прокинувся, то побачив, як Марго копає яму. Дівчина сказала, що це яма для Маленької Марго, Маленького Квентина, бідолахи-мерця Роберта Джойнера. Хлопець допоміг копати, а згодом вони "поховали" чорний нотатник Марго.

Квентин сказав, що вони з Марго, наче судна. Коли люди їх кидають, не люблять, не розуміють, а вони не розуміють їх, і вони втрачають, підводять, ображають одне одного, судно дає тріщини. І коли з'являється перша тріщина, кінець стає неминучим. Але поміж тією миттю, як з'являється тріщина, і тією, як судно потоне, є час. І тільки в цей час є шанс побачити одне одного, тому що поглянути за межі себе вдається лише через ці тріщини, зазирнути вглиб іншого – теж. Усередину потрапляє світло, і світло виливається назовні. "А ти неабищо!" — нарешті мовила вона і пильно подивилася на хлопця. Квентин подумав, що якщо поцілує Марго, то нічого не досягне. Але йому вже нічого й не потрібно досягати. Квентин поцілував її. Дівчина сказала, що він може приїхати до неї у Нью-Йорк. Квентин сказав, що вдома – усе його життя, і він – не вона, але домовити йому не вдалося, бо Марго поцілувала його. Квентин остаточно зрозумів, що тут їхні з нею шляхи розходяться.

Дорогою назад в універмаг Аглое вони сплели шорсткі від землі долоні. Квентин допоміг Марго перенести її речі до машини, а потім вони підійшли до одноповерхового мотелю, де Квентина чекали друзі. Марго пообіцяла, що дзвонитиме і писатиме на мейл. Дівчина заплакала.

Квентин усвідомив, що ще ніколи в житті не був так далеко від домівки, що він закоханий у Марго, але не може поїхати з нею. Вони поцілувалися в темряві, і довго притулялися чолами і довго дивилися одне на одного.

Стислий переказ по частинах, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу